

Sexualpolitiskt uttalande

Antaget vid Ung Vänsters förbundsstyrelsemöte 10 juli 2004

Inledning

När sex är bra, kan det vara riktigt bra. Sex kan vara njutning, gemenskap, lycka och extas, men också oro, smärta och förnedring. Vår sexualitet är något som anses vara väldigt privat, samtidigt som anspelningar på sex möter oss överallt. Vår sexualitet styrs också av normer och värderingar som sällan diskuteras och ifrågasätts.

I det här uttalandet presenteras Ung Vänsters sexualpolitik och vår syn på hur vi kan skapa ett samhälle med en tillåtande och tolerant syn på sexualitet, som utgår från respekt och ömsesidighet.

Ramarna för hur vi uttrycker vår sexualitet är något som skapas i ett samhälle. Synen på sex och sexualitet har därför sett olika ut genom historien och ändras hela tiden genom såväl förändringar i samhället som av medveten politisk kamp. Kön, social situation och psykisk och fysisk hälsa påverkar möjligheterna att uttrycka och känna sig trygg i sin sexualitet. Därför går det inte att prata om sexualpolitik frikopplat från frågor om jämlikhet mellan könen och social och ekonomisk rättvisa.

Homo-, bi- och transsexuella

Vårt samhälle är fortfarande tydligt heteronormativt d.v.s. i de flesta sammanhang tas för givet att alla är heterosexuella. Vårt mål är ett samhälle där alla sexuella identiteter ses som likvärdiga i praktiken, och inga människors sexualitet osynliggörs.

Vi menar att det är ointressant att diskutera varför någon är bisexuell, heterosexuell, homosexuell eller något annat. Intressantare är att diskutera hur vi kan motverka fördomar och diskriminering av människor som avviker från den heterosexuella normen. I ett samhälle där avvikelser från heteronormen ständigt osynliggörs och diskrimineras är det viktigt att uppmuntra till att våga uttrycka och vara stolt över sin sexualitet.

Homosexuella, bisexuella och transpersoner, så kallade HBT-personer, diskrimineras i samhället idag. Det tar sig uttryck i diskriminering på alltifrån arbetsmarknaden till krogen, men också i kränkningar och våld.

Diskrimineringen upprätthålls genom attityder och sociala regler som kräver avståndstagande från alla avvikelser från den heterosexuella normen. Konservativa ideal och starkt isärhållna könsroller är andra inslag i homofobin. Kampen för ett samhälle utan sexuell diskriminering är därför i huvudsak en kamp mot olika attityder och fördomar mot HBT-personer, men också en kamp mot inskränkta könsroller.

Lagstiftning

Att alla skulle vara lika inför lagen är ett påstående, och en juridisk innebörd, som motbevisas av den befintliga lagstiftningen där HBT-personer fortfarande diskrimineras på olika sätt.

Idag kan HBT-personer ingå registrerat partnerskap. Partnerskapslagen ger dock inte samma rättigheter som äktenskapet. Vi menar att det är helt orimligt att ha två olika system. Samkönade par ska självklart kunna ingå äktenskap på samma sätt som olikkönade och samma regler ska gälla för vigslar på ambassader, vigselförrättarnas uppdrag, anknytningskrav etc.

Trots att de flesta politiska partier idag gärna skyltar med sin HBT-vänlighet finns stora problem kvar i praktiken. Ett exempel är att vigselförrättare tillåts vägra viga samkönade par. En sådan inkonsekvens från samhället är oacceptabel. Ytterligare ett exempel är rätten att prövas för adoption som slutligen blev allmän 2002, vilket var en stor seger. Nu har det dock visat sig att HBT-personers möjlighet att kunna adoptera är i det närmaste obefintlig ändå, eftersom de rensas ut och anses olämpliga.

Lesbiska kvinnor har fortfarande inte rätt till insemination på samma villkor som heterosexuella kvinnor. Det är ett krav vi drivit länge och kommer fortsätta att driva. De reaktioner som kommit från vårdinstanser om att lesbiska kvinnor skall vara lägre prioriterade i vårdköen om insemination för lesbiska skulle tillåtas måste också motarbetas. Att offentliga instanser förbereder diskriminering av homosexuella på ett så medvetet sätt är en tydlig signal om att det offentligas ansvar för diskrimineringen är stort. Förbud mot diskriminering av HBT-personer bör liksom förbudet mot diskriminering på grund av kön eller etnicitet ingå i grundlagen. Personer som förföljs i sitt hemland på grund av sin sexualitet eller könstillhörighet ska få en fristad i

Sverige. Samtidigt är det viktigt att det offentliga att det offentliga samhället tar sitt ansvar för att stärka de lagstiftande åtgärderna med attitydförändringar. Utbildning inom HBT-frågor och HBT-kompetens ska vara ett självklart obligatoriskt moment inom all offentlig verksamhet. Framförallt är detta viktigt inom utbildningsväsendet och rättsväsendet

HBT-rörelsen

HBT-rörelsen i Sverige har en stor roll att fylla och spelar också idag en stor roll i den offentliga debatten. En stark homorörelse är också viktig för den enskilde individen som en plats där man kan få stöd och prata om de problem som samhället lägger på en på grund av sexualitet. Det är genom HBT-rörelsen som många vågar ta steget ut och vara stolta över sin sexuella läggning. Rörelsen kan också ge självförtroende och gemenskap och mobilisera människor i kampen för ett värdigt bemötande. Vi menar att det är viktigt att HBT-rörelsen lyckas vara både ett forum till stöd för enskilda, och en rörelse till kamp för HBT-personers gemensamma krav. Illusionen om att man kan ställa sig vid sidan av det rådande genussystemet får ofta problematiska konsekvenser, och tenderar att osynliggöra könsmaktsstrukturer snarare än att motverka dem. Möjligheterna att organisera gemensam kamp för rättvisa och jämlikhet begränsas också om motståndet mot könsmaktsstrukturer och könsroller reduceras till ett individuellt ställningstagande. HBT-rörelsen måste tydligare se att de inte är isolerade från övriga samhället när det gäller diskriminerande och förtryckande mekanismer. Könsförtrycket finns även inom HBT-rörelsen och gör att flator ofta har betydligt svårare att finna det stöd som HBT-rörelsen ska ge. Samtidigt präglas också HBT-rörelsens aktiviteter och åsikter av en ”bögnorm” som utestänger och försvårar för de som inte uppfyller denna norm. Till exempel att bisexualitet inte alltid erkänns som en sexuell läggning utan som ”ett steg på vägen” eller bara feghet.

Sexuell frihet

Från att sex och sexualitet tidigare varit ett tabubelagt ämne, har sexualiteten idag kommersialiserats och genomsyrar stora delar av vårt samhälle. Men den frigjordhet och öppenhet som möter oss visar sig under ytan vara falsk och ofta präglad av stereotypa normer om killars och tjejers sexualitet. Vi vill se ett samhälle med en ny öppenhet. En öppenhet som präglas av respekt och tolerans för sexualitetens olika uttryck, med utrymme i skolan och i samhället för att föra en progressiv och framåtsyftande sexualpolitisk debatt om de normer och värderingar som präglar vår sexualitet.

Avgörande för att man ska kunna njuta av sin kropp och sin sexualitet är dels att man har kunskap om hur ens kropp och sexualitet fungerar, men också att man kan njuta utan oro för ofrivillig graviditet eller sexuellt överförbara sjukdomar.

Sexualupplysning

Skolan är viktig för att förmedla sexualupplysning till unga människor. Tyvärr är idag sexualundervisning ett ämne som ägnas alldeles för lite tid i skolan. Ämnet tas också ofta upp enbart ur ett biologiskt perspektiv. Vi menar att sexualundervisning måste införas som obligatoriskt ämne i skolan. Sexualundervisningen måste också utvecklas och bli mer bejakande, utgångspunkten måste vara lust – inte reproduktion. Den ska genomsyras av en sexualpositiv inställning där sexuell njutning är någonting bra. Undervisningen ska också utgå från sexualitet och inte heterosexualitet. Skolor måste få resurser och möjlighet att ta upp och diskutera hur det sexualiserade våld som kommer till uttryck i pornografi, prostitution och sexuella övergrepp kan motverkas. Många lärare är dåligt utbildade i sexualundervisning och saknar pedagogik för att förmedla informationen till eleverna. Därför bör sex och samlevnad få större utrymme på lärarutbildningen. I många skolböcker uttrycks fortfarande fördomar och en gammaldags moralistisk syn på sex och sexualitet. Alla kommuner bör därför genomföra en genomgång och utrensning bland skolböckerna i biologi och sex och samlevnad.

En annan viktig arena för att ge råd och stöd till ungdomar i frågor kring sexualitet är ungdomsmottagningarna. Nedskärningarna som drabbat ungdomsmottagningarna de senaste åren är oacceptabla och måste få ett stopp. Möjligheten att få information, rådgivning och kostnadsfria undersökningar är en rättighet som inte får inskränkas.

Sexualupplysning bör också ges i övriga samhället i högre utsträckning. Organisationer och institutioner som verkar för en positiv och bejakande sexualsyn bör ges ökade resurser för information och upplysningskampanjer.

Preventivmedel och abort

Vi kräver att samtliga preventivmedel ska vara gratis. Även om de p-piller som finns idag är i princip riskfria

för de flesta kvinnor, så kan man inte bortse från de biverkningar som kan följa och att dessa kan innebära att unga tjejer som är tveksamma till att skaffa p-piller. Detta används ofta som skenargument av personer och krafter som vill ifrågasätta och moralisera över tjejers möjlighet att själva kontrollera sin sexualitet. Lösningen på problemet med biverkningar är inte i första hand att forska fram p-piller för killar. Det är viktigt att makten över reproduktionen och sin egen kropp ligger kvar hos kvinnan. Istället måste forskning som syftar till att minimera biverkningar uppmuntras och stödjas, särskilt som medicinsk forskning kring problem som bara drabbar kvinnor är lågt prioriterade inom medicinindustrin.. Idag ser vi tyvärr en utveckling där allt fler ungdomar har oskyddat sex och antalet smittade med sexuellt överförbara sjukdomar ökar för varje år. Skolan och ungdomsmottagningar har därför en viktig uppgift i att sprida kondomer och en attityd där det är självklart att använda dem.

Det är viktigt att försvara gällande abortlagstiftning mot angrepp från konservativa och religiösa grupper. Synen på abort måste ha sin utgångspunkt i kvinnans rätt att själv bestämma över sin egen kropp och sitt eget liv.

När sex är riktigt dåligt

Människans sexualitet är något av det mest intima och personliga vi har. Därför är också sexuella kränkningar och övergrepp bland den grövsta maktutövning som finns. Det sexualiserade våldet finns överallt i samhället och tar sig uttryck i allt i från prostitution och trafficking till misshandel och våldtäkt.

Prostitution innebär grova kränkningar av rätten till en egen självrespekterande sexualitet. Det reducerar människans förmåga till sexualitet till något man kan köpa, och ger mannen all rätt att bestämma, eftersom det är han som sitter på makten och pengarna. Vi stödjer sexköpslagen eftersom den lägger skulden där den hör hemma: på förövaren.

Det sexualiserade våldet i samhället hänger ihop med ojämlikheten mellan könen i samhället i övrigt, och handlar om att hela tiden påminna om vilket kön som besitter makten: i hemmet, på arbetsplatsen, i skolan, i förhållandet.

Den senaste tiden har vi sett flera exempel på rättsväsendets oförmåga att hantera denna typ av fall. Rättsväsendet och polisen måste ges bättre utbildning i sexualbrott för att i ökad utsträckning klara av att utreda och döma i sexualbrottsmål. Ung Vänster verkar för en förändring sexualbrottslagstiftningen i en riktning som fokuserar mer på samtycke än tvång. Idag ser vi också hur det sexualiserade våldet kryper allt lägre ner i åldrarna. Som delar i en lösning på detta måste skolpersonal ges ökad utbildning i frågorna, och alla tjejer utbildas i feministiskt självförsvar i skolan. Kvinno- och tjejjourerna har en avgörande roll och måste ges ökade resurser för såväl arbete mot prostitution som stöd till tjejer utsatta för sexualiserat våld

Pornografi

Pornografien spelar en stor roll när det gäller att forma framförallt många killars, men också alltför tjejers, föreställningar och förväntningar på hur sex ska fungera. I frånvaron av andra skildringar av sex blir porrindustrin en av de få källorna till upplysning och upphetsning. Detta är ett stort problem. Bilden av den ideala tjejens sexualitet blir någon som ställer upp på allt och som enbart blir kåt av att kåta upp och tillfredsställa mannen. Hennes behov sätts aldrig i fokus, och tjejen framställs som att hon tänder på att utnyttjas och förnedras. Sex blir inte något som två självrespekterande individer gör tillsammans, utan något som tjejen ställer upp på för mannen, som hon också kan få något ut av om hon har tur. I jakt på fler kunder tävlar porrfilmsproducenterna om att göra den grövsta och mest chockerande porrfilmen, vilket många gånger även fungerat som inspirationskälla vid våldtäkter och sexuella övergrepp.

Ung Vänster tror inte på ett förbud mot pornografi. Gränsen mellan pornografi och erotik går inte att slå fast juridiskt, och dessutom vore att det fel sätt att angripa problemet. Däremot måste tillgängligheten av pornografi begränsas. Pornografi går nu lätt att ladda ner från nätet eller se på någon av de stora filmkanalerna, av vem som helst i vilken ålder som helst. Den existerande censurlagstiftningen mot fysiskt våld och tvång i porrfilmen borde också utvidgas till att även omfatta psykiskt våld och tvång. Till sist är det av yttersta vikt att öka stödet till organisationer och institutioner som underlättar för framförallt ungdomar att själva formulera och utveckla sin sexualitet ökas.

Avslutning

Sexualpolitiken behöver en skjuts framåt och i arbetet mot moralism och en konservativ syn på sexualitet har Ung Vänster tillsammans med progressiva organisationer som till exempel RFSL & RFSU en viktig

uppgift. I striden för ens egen rätt till sin kropp och sin sexualitet har Ung Vänster sedan länge valt sida. I den dagliga debatten måste vi dock bli tydligare och fylla den uppgift som oundvikligen faller på den svenska vänstern. Den uppgiften är vi beredda att ta på allvar.